

за матеріалами II Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми ефективного соціально-економічного розвитку України: пошук молодих», 25 квітня 2013 року. – Вінниця : Центр підготовки наукових та навчально-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ, 2013. – Вип. 13. – С. 138-141.

Денисенко А.В.

аспірант,

Київський національний торговельно-економічний університет

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ РИЗИК-КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРОПЕРАТОРІВ

Діяльності туроператорів притаманний високий рівень ризикованості. Це спричинено перш за все специфікою туристичного продукту, у тому числі особливостями процесів його формування та реалізації. Низка подій, котрі відбулися у 2014 році відбулася, погіршили негативно впливають на діяльність туроператорів та посилюють прояв ризиків, а саме:

- окупація Російською Федерацією Автономної Республіки Крим поставила під сумнів можливість діяльності багатьох вітчизняних туроператорів (з високою часткою доходів від організації туризму за даною дестинацією);
- девальвація національної валюти зменшила попит на виїзний туризм;
- військові конфлікти на сході України також негативно позначилися на попиті на туризм.

Існуючі негативні тенденції та недостатнє розкриття у наукових дослідженнях окремих аспектів внутрішнього контролю діяльності туристичних підприємств, інформаційна база якого має забезпечувати прийняття ефективних управлінських рішень, в умовах перманентної загрози впливу ризикотвірних факторів, породжують необхідність дослідження ризик-контролю туристичних підприємств, що й обумовлює актуальність дослідження організаційних аспектів ризик-контролю.

Серед українських науковців, які досліджують проблематику внутрішнього контролю і приділяють увагу порядку і принципам його організації, в тому числі з урахуванням орієнтації системи внутрішнього контролю на ризики, можна виділити: Бардаша С. В. [1; 2], Вуйціва Н. Н. [3], Городиського М. П. [4], Дрозд І. К. [5], Калюгу Є. В. [6], Максимову В. Ф. [7], Петренко С. М. [8] та інших. Однак, дані

дослідження не враховують: безпосередньо особливості діяльності туроператорів, які впливають на організацію внутрішнього контролю; специфічний вплив на організацію внутрішнього контролю ризиків як його об'єкта.

Істотний вплив на організацію внутрішньогосподарського контролю, в тому числі ризик-контролю, здійснюють особливості кожного окремого виду економічної діяльності.

Також, організаційні аспекти внутрішнього контролю залежать від особливостей кожного окремого контрольованого об'єкту. Ризики, як об'єкт внутрішнього контролю туристичних підприємств, мають певну специфіку:

- ризики не є матеріальним об'єктом;
- наслідки дії ризиків можуть бути різними, а їх негативний вплив суттєвим;
- контрольні дії повинні бути спрямовані на можливі джерела виникнення ризиків та безпосередньо ризики як наслідок прояву ризикотвірних факторів.

Отже, при організації ризик-контролю туроператорів, необхідно враховувати: специфіку туристичної діяльності та особливості ризиків як об'єкту контролю.

В рамках організації ризик-контролю, необхідно чітко визначитися з наступними положеннями: місцем суб'єкта ризик-контролю в середовищі підприємства і його повноваженнями; складом об'єкта (встановити конкретний перелік ризиків та ризикотвірних факторів, контроль яких буде обов'язковим) і нормативами за визначенням його стану; процедурами контролю та періодичністю їх здійснення; формами звітності (зворотний зв'язок суб'єкта-виконавця ризик-контролю та керівника підприємства).

Суб'єктом-ініціатором запровадження ризик-контролю на підприємстві може виступати як власник, так і керівник туристичного оператора. Відповідальність за організацію ризик-контролю, з метою забезпечення його ефективності, має покладатися на керівника туроператора, який повинен створити умови і координувати діяльність суб'єкта-виконавця ризик-контролю.

Суб'єкт-виконавець ризик-контролю, через здійснення певних процедур, отримує інформацію з зовнішнього і внутрішнього середовища туроператора і здійснює її обробку, виявляє «сигнали» наближення ризикових ситуацій. Суб'єкт-виконавець ризик-контролю може співпрацювати з відділами туроператора не тільки надаючи запит на отримання інформації, а також частково перекладаючи на них власні контрольні повноваження на підставі рішення, затвердженого керівником туроператора.

Щодо визначення ризиків як об'єкта контролю, необхідно чітко усвідомлювати їх сутність. Ризики, як об'єкт контролю, необхідно розглядати як загрози, що виникають в процесі його діяльності підприємства при реалізації управлінських рішень в результаті процесів (змін) зовнішнього і внутрішнього середовища. На основі такого твердження має відбуватися деталізація ризиків як об'єкта контролю та встановлення періодичності здійснення контрольних процедур: систематична, періодична або оперативна.

Не менш важливим аспектом організації ризик-контролю є забезпеченість його нормування і стандартизація. Організація ризик-контролю туристичного оператора передбачає розробку норм і стандартів – індикаторів відхилень за станом об'єкта контролю.

Процедури ризик-контролю мають забезпечити його мету: надання інформації щодо стану ключових ризиків діяльності туроператора (наближення ризикових ситуацій) через характеристику факторів, що обумовлюють їх виникнення.

Звітність щодо стану окремих груп ризиків може різнитися за формою: подання періодичних звітів (моніторингу роботи підприємства як джерела загроз його діяльності); подання оперативних звітів (ситуаційна звітність). Оперативність звітності забезпечить ефективність прийняття управлінських рішень.

Вищерозглянуті організаційні аспекти ризик-контролю дозволять забезпечити ефективність функціонування системи ризик контролю та сприятимуть мінімізації негативної дії ризиків діяльності туристичних підприємств.

Список використаних джерел:

1. Бардаш С. В. Економічний контроль в Україні: систематичний підхід: монографія. – К. : КНТЕУ, 2010. – 656 с.
2. Контроль у системі інноваційного менеджменту підприємства: монографія / [Мних Є.В., Бардаш С.В., Шевчук О.А., та ін.] ; за ред. Є. В. Мниха. – К. : КНТЕУ, 2011. – 452 с.
3. Вуйців М. М. Організаційно-методичні засади формування та функціонування внутрішньогосподарського контролю на підприємствах: дис. ... к.е.н.: 08.00.09 / М. М. Вуйців – К., 2013. – 225 с.
4. Городиський М. П. Бухгалтерський облік і внутрішній контроль операцій за договорами підряду: організація та методика: дис. ... к.е.н.: 08.00.09 / М. П. Городиський. – Житомир, 2011.
5. Дрозд І. К. Система фінансово-економічного контролю в Україні: дис. ... д-ра екон. наук: 08.06.04 / І. К. Дрозд ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2005. – 448 с.
6. Калюга Є. В. Реформування економічного контролю в Україні (теорія і практика): дис. д-ра екон. наук / Є. В. Калюга ; Київ. нац. екон. ун-т. – К., 2002 – 461 с.

7. Максимова В. Ф. Теоретичні та методологічні засади формування цілісної системи внутрішнього контролю в управлінні промисловим підприємством: дис. д-ра екон. наук: 08.06.04 / В. Ф. Максимова; Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана. – К., 2006. – 409 с.

8. Петренко С. М. Внутрішній контроль діяльності підприємств і його інформаційне забезпечення: теорія, методологія, організація: дис... д-ра екон. наук: 08.00.09 / С. М. Петренко ; Держ. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К., 2010. – 405 с.

Євlampієва С.Г.

викладач,

Дрогобицький коледж нафти і газу

СУТЬ, ДЖЕРЕЛА ТА ФАКТОРИ ВИНИКНЕННЯ ВТРАТ ПРИРОДНОГО ГАЗУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ З ГАЗОПОСТАЧАННЯ І ГАЗИФІКАЦІЇ

Забезпечення України паливно-енергетичними ресурсами, в числі яких є нафта і газ – необхідна умова для нормального функціонування галузей народного господарства. В даний час ми стикаємося з проблемою нестачі енергоносіїв, що зумовлено не тільки обмеженою їх кількістю, але і неекономним використанням, а також з постійним ростом цін на паливно-енергетичні ресурси. Однією з головних причин економічних негараздів в Україні є великий дефіцит паливно-енергетичних ресурсів, перш за все природного газу. Його значення для повноцінного функціонування економіки, а отже й існування енергетично та економічно незалежної держави, важко переоцінити. Не дивно, що підвищення ефективності всіх сегментів газового ринку, від видобутку й імпорту до споживання, є першочерговим питанням.

Найбільш болючим питанням експлуатації систем газопостачання України, є наявність втрат природного газу. Їх виникнення пов'язане з низкою техніко-технологічних факторів та факторів організаційно-економічного і соціально-політичного характеру, які притаманні тільки Україні: втручання споживача в роботу приладу обліку газу; пошкодження газових мереж, газової арматури, несанкціонований відбір газу, розбіжність в показах лічильників тощо. Окрім того, значні технологічні витрати газу та його втрати у сукупності із стрімким ростом цін на даний енергоресурс є головною причиною зростання собівартості постачання та реалізації газу, а від так і збитковості газових господарств.

Тому, в сьогоденних умовах, актуальність зменшення втрат природного газу для підприємств постачання і реалізації газу значно